Pokazatelji aktivnosti i financijski rezultat poslovanja na primjeru poduzeća Titnjak d.d.

Fumić, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:421331

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA” U GOSPIĆU

Ana Fumić

POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK d. d.

ACTIVITY INDICATORS AND FINANCIAL PERFORMANCE RESULTS IN THE CASE STUDY OF ŽITNJAK d. d.

Završni rad

Gospić, 2017.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA" U GOSPIĆU

Poslovni odjel

Stručni studij Ekonomika poduzetništva

POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK d. d.

ACTIVITY INDICATORS AND FINANCIAL PERFORMANCE RESULTS IN THE CASE STUDY OF ŽITNJAK d. d.

Završni rad

MENTOR

Ivana Arbanas, dipl. oec.

STUDENT

Ana Fumić

MBS: 2962000366/09

Gospić, rujan 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla" u Gospiću
Poslovni odjel

Gospić, 6. lipnja 2017.

ZADATAK

za završni rad

Pristupnici **Ani Fumić,** MBS: 2962000366/09, studentici stručnog studija Ekonomika poduzetništva izdaje se tema završnog rada pod nazivom

POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK d. d.

Sadržaj zadatka:

1. UVOD
2. POJAM I VRSTE POKAZATELJA AKTIVNOSTI
3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI I ANALITIČKI POSTUPCI PRAĆENJA FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA
4. ZNAČAJ POKAZATELJA AKTIVNOSTI U POBOLJŠANJU FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA
5. POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTATA POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK d. d.
6. ZAKLJUČAK

LITERATURA

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla" u Gospiću.

Mentor: Ivana Arbanas, dipl. oec. zadano: 6. lipnja 2017., _____ (potpis)

Pročelnik odjela: dr. sc. Vlatka Ružić, viši predavač predati do: 5. rujna 2017., _____ (potpis)

Studentica: Ana Fumić primila zadatak: 6. lipnja 2017., Ana Fumić (potpis)

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

I Z J A V A

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom *Pokazatelji aktivnosti i financijski rezultat poslovanja na primjeru poduzeća Žitnjak d. d.* izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Ivane Arbanas, dipl. oec.

Ana Fumić

Ana Fumić

(potpis studenta)

SAŽETAK

Za povećanje uspješnosti poslovanja neophodno je odgovarajuće upravljanje imovinom. Provođenje horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja te izračun i analiza financijskih pokazatelja izvori su računovodstvenih informacija potrebnih za donošenje poslovnih odluka i preduvjeti za uspješno upravljanje imovinom poduzeća i financijskim rezultatom poslovanja. Pokazatelji aktivnosti su pokazatelji koji pokazuju efikasnost upravljanja imovinom te imaju značajan utjecaj na likvidnost i rentabilnost poslovanja poduzeća pa samim time i na financijski rezultat i uspješnost poslovanja. U radu su prikazane teorijske odrednice pokazatelja aktivnosti, računovodstveni aspekti praćenja financijskog rezultata poslovanja i značaj pokazatelja aktivnosti u poboljšanju financijskog rezultata te je sve primijenjeno na primjeru poslovanja poduzeća Žitnjak d. d.

Ključne riječi: pokazatelji aktivnosti, financijski rezultat, poduzeće, analiza financijskih izvještaja, računovodstvo

ABSTRACT

Appropriate asset management is essential to increase business success. Performing a horizontal and vertical analysis of financial statements as well as calculating and analyzing financial indicators are the most important source of information required to make business decisions, which is prerequisite for successful management of company assets and financial performance results. Activity indicators show the efficiency of asset management and have significant impact on liquidity and profitability of a company's operations which will impact financial results and business success. This paper presents theoretical features of activity indicators, accounting aspects of tracking financial performance results and the significance of activity indicators in improving financial performance results, and all is applied on the case study of Žitnjak d.d.

Key words: activity indicators, financial results, company, financial statements analysis, accounting

SADRŽAJ

1. UVOD 1
1.1. Problem i predmet završnog rada 1
1.2. Svrha i cilj završnog rada 1
1.3. Struktura završnog rada 1

2. POJAM I VRSTE POKAZATELJA AKTIVNOSTI 3
2.1. Pojam pokazatelja i pokazatelja aktivnosti 3
2.2. Vrste pokazatelja aktivnosti 4

3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI I ANALITIČKI POSTUPCI PRAĆENJA FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA 6
3.1. Računovodstveni aspekti praćenja financijskog rezultata poslovanja 6
3.1. 1. Financijski izvještaji kao podloga za praćenje financijskog rezultata poslovanja i izračun pokazatelja aktivnosti 6
3.1.2. Računovodstveno praćenje i utvrđivanje financijskog rezultata poslovanja 11
3.1.3. Računovodstveno praćenje prihoda i rashoda u djelatnosti trgovine 15
3.2. Analitički postupci praćenja financijskog rezultata poslovanja 16

4. ZNAČAJ POKAZATELJA AKTIVNOSTI U POBOLJŠANJU FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA 19

5. POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTATA POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK D. D. 20
5.1. Profil poduzeća Žitnjak d. d. 20
5.2. Računovodstvene politike primijenjene u poduzeću Žitnjak d. d. vezane uz elemente financijskog rezultata i pokazatelja aktivnosti 20
5.3. Analiza pokazatelja aktivnosti i financijskog rezultata poduzeća Žitnjak d. d. 21
5.3.1. Analiza prihoda poduzeća Žitnjak d. d. 22
5.3.2. Analiza rashoda poduzeća Žitnjak d. d. 23
5.3.3. Analiza financijskog rezultata poslovanja poduzeća Žitnjak d. d. u razdoblju od tri godine 24
5.3.4. Izračun i analiza pokazatelja aktivnosti za poduzeće Žitnjak d. d. 27
5.3.5. Usporedba pokazatelja aktivnosti poduzeća Žitnjak d. d. s pokazateljima poduzeća iz iste djelatnosti 31

6. ZAKLJUČAK 34

POPIS LITERATURE 36

POPIS TABLICA 39

POPIS GRAFIKONA 39

POSPIS SLIKA 41

1. UVOD

Tema završnog rada je pokazatelji aktivnosti i financijski rezultat poslovanja na primjeru poduzeća Žitnjak d. d.

1.1. Problem i predmet završnog rada

Predmet završnog rada je istražiti karakteristike pokazatelja aktivnosti i njihov značaj u poslovanju, tj. njihov utjecaj na financijski rezultat poslovanja.

Problem završnog rada je problem iz poslovne prakse, a to je nedovoljno poznavanje i nedovoljno korištenje analize pokazatelja aktivnosti i financijskog rezultata u upravljanju poduzećem.

1.2. Svrha i cilj završnog rada

Svrha završnog rada je ukazati na važnost analize poslovanja poduzeća te pokazatelja aktivnosti, kako bi poduzeće ostvarilo što veću dobit na kraju poslovne godine.

Cilj završnog rada je ukazati na važnost analize pokazatelja upravljanja imovinom, s ciljem poveća financijskog rezultata i uspješnosti poslovanja poduzeća.

1.3. Struktura završnog rada

U prvom dijelu završnog rada prikazani su predmet, problem cilj i svrha te struktura rada.

U drugom dijelu završnog rada obrađeni su pojam, vrste te postupak izračuna pokazatelja aktivnosti.

U trećem dijelu prikazana je važnost financijskih izvještaja pri izračunu financijskih pokazatelja i analizi uspješnosti poslovanja, s naglaskom na račun dobiti i gubitka iz kojeg je vidljiv financijski rezultat poslovanja. Također, prikazane su računovodstvene specifičnosti i analitički postupci praćenja financijskog rezultata poslovanja.

U četvrtom dijelu ukazano je na značaj pokazatelja aktivnosti u poboljšanju financijskog rezultata poslovanja.

U petom dijelu analizirani su pokazatelji aktivnosti i financijski rezultat poduzeća Žitnjak d. d. u razdoblju od tri godine.

U šestom dijelu, Zaključku, iznijet je zaključni osvrt na sve provedene prikaze i analize u završnom radu, vezane uz pokazatelje aktivnosti i financijski rezultat te analizu poslovanja poduzeća Žitnjak d. d.

2. POJAM I VRSTE POKAZATELJA AKTIVNOSTI

U ovom poglavlju obrađen je pojam pokazatelja aktivnosti, specifičnosti pojedinih vrsta pokazatelja aktivnosti te način njihova izračuna.

2.1. Pojam pokazatelja i pokazatelja aktivnosti

Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli se) s drugom ekonomskom veličinom. Sasvim je jasno da nema smisla dovoditi u vezu bilo koje dvije ekonomske veličine pa se u tom kontekstu može govoriti o preduvjetima ispravnosti pokazatelja. (Žager i Sever Mališ 2012: 60)

Pokazatelje obično promatramo kao nosioce informacija koje su potrebne za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Dakle, pokazatelji se formiraju i računaju upravo zbog toga da bi se stvorila informacijska podloga potrebna za donošenje određenih odluka. Zavisno od toga koje se odluke žele donositi naglašava se važnost pojedinih tipova (vrsta) pokazatelja. (Žager i Sever Mališ 2012: 61)

„Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Poznati su i pod nazivom koeficijenti obrtaja. Važno je s aspekta sigurnosti i uspješnosti poslovanja da koeficijent obrtaja bude što je moguće veći broj, tj. da se pojedini oblici imovine što je moguće brže vrte. Uspješno upravljanje radnim kapitalom podrazumijeva da su pojedini oblici kratkotrajne imovine što je moguće kraće vezani u operativnom ciklusu. To podrazumijeva brzu transformaciju pojedinih oblika imovine počevši od kupnje zaliha sirovine i materijala, što je ujedno i prva faza u operativnom ciklusu, preko proizvodnje do gotovih proizvoda, prodaje gotovih proizvoda, naplate potraživanja i plaćanja dobavljačima. Pokazateljima aktivnosti mjerimo duljinu trajanja pojedine faze operativnog ciklusa. Koeficijenti obrtaja zaliha usko su povezani s efikasnošću poslovanja i potrebom za radnim kapitalom. Što su veći koeficijenti obrtaja, veća je efikasnost poslovanja i manje su potrebe za radnim kapitalom. Trajanje naplate potraživanja osobito je važno po pitanju usklađivanja novčanih primitaka i novčanih izdataka te sposobnosti poduzeća da generira novčane tokove.

U tom smislu, trajanje naplate potraživanja pokazuje „brzinu priljeva gotovine iz prethodno odobrenih robnih kredita.” (Žager i Sever 2009: 48)

2.2. Vrste pokazatelja aktivnosti

U nastavku su prikazane specifičnosti svakog od pokazatelja aktivnosti. U pokazatelje aktivnosti ubrajamo:

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine
- Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine
- Koeficijent obrtaja potraživanja
- Trajanje naplate potraživanja u danima

U tablici 1 prikazan je postupak izračuna pokazatelja aktivnosti.

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja
trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: Žager i Sever Mališ 2012: 68

- **Koeficijent obrtaja ukupne imovine**

Stavljanjem u odnos ukupnog prihoda i ukupne imovine dobijemo ovaj pokazatelj. Ta se analiza kod nas naziva analiza obrtaja ukupne imovine premda se tu ne radi o stvarnom obrtaju imovine nego o koeficijentu koji govori koliko jedna novčana jedinica aktive stvara

novčanih jedinica prihoda. Za ovaj se koeficijent koriste podatci o prihodima i podatci o aktivi iz bilance tekuće godine. (Bolfek, Stanić i Knežević 2012: 164)

- **Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine**

Ovaj se pokazatelj izračunava stavljajući u odnos ukupni prihod i kratkotrajnu imovinu.

- **Koeficijent obrtaja potraživanja**

Ovaj koeficijent pokazuje koliko novčanih jedinica prodaje se može ostvariti s jednom kunom uloženom u potraživanja. (Vujević 2005: 249)

- **Trajanje naplate potraživanja u danima**

Trajanje naplate potraživanja u danima se izračunava tako da se broj dana u godini podjeli s koeficijentom obrtaja potraživanja.

3. RAČUNOVODSTVENI ASPEKTI I ANALITIČKI POSTUPCI PRAĆENJA FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA

U ovom poglavlju prikazan je značaj financijskih izvještaja pri izračunu financijskih pokazatelja, s naglaskom na račun dobiti i gubitka iz kojeg je vidljiv financijski rezultat poslovanja, a što je dio teme završnog rada.

3.1. Računovodstveni aspekti praćenja financijskog rezultata poslovanja

U nastavku su prikazane specifičnosti financijskih izvještaja kao izvora informacija za izračun pokazatelja aktivnosti i računovodstveni aspekti praćenja financijskog rezultata poslovanja.

„Obično se ističe da računovodstvo nije samo sebi svrhom već da mora zadovoljiti informacijske potrebe različitih korisnika, tj. očekivanja različitih interesnih grupa. Drugačije rečeno, računovodstvo mora osigurati korisnicima različite informacije koje su im potrebne za različite namjene i u tom se kontekstu može reći da je računovodstvo „ poslovni jezik". Da bi računovodstvo doista bilo poslovni jezik u pravom smislu te riječi, financijske izvještaje potrebno je prilagoditi potrebama korisnika. Pri tome je vrlo značajna uloga analize financijskih izvještaja čija temeljna zadaća je omogućavanje razumijevanja financijskih izvještaja ili preciznije rečeno, razumijevanje poslovanja koje je zapisano u analiziranim financijskim izvještajima. U tom kontekstu, potrebno je istaknuti da se za analizu financijskih izvještaja često puta ističe kako ona omogućava „čitanje" financijskih izvještaja različitim korisnicima." (Žager i Sever Mališ 2012: 60)

3.1. 1. Financijski izvještaji kao podloga za praćenje financijskog rezultata poslovanja i izračun pokazatelja aktivnosti

Za izračun pokazatelja aktivnosti na temelju kojih se donose poslovne odluke neophodno je posjedovati računovodstvene informacije, poznavati njihove specifičnosti te poznavati metode njihove analize.

„U kontekstu opstanka poduzeća u uvjetima tržišnog okruženja, pretpostavlja se upravljanje poslovanjem i razvojem. Pri tome se uočava značenje analize poslovanja poduzeća koja „ proizvodi" informacije potrebne za upravljanje. U cjelovitoj analizi teži se ka cjelovitom obuhvatu svih relevantnih podataka i informacija, bilo da se radi o vrijednosnim (novčanim) ili količinskim (naturalnim) podacima i/ili informacijama. Suprotno tome, analiza financijskih izvještaja ponajprije je orijentirana na vrijednosne ili novčane podatke i/ili informacije. Analiza financijskih izvještaja teži i ka pogledu u budućnost i naglašavanju onih aspekata poslovanja koji su kritični za preživljavanje, a to su, prije svega, sigurnost i uspješnost (efikasnost) poslovanja. Važnost analize financijskih izvještaja razmatra se u prvom redu s aspekta upravljanja poslovanjem i razvojem poduzeća. Ona prethodi procesu upravljanja ili, preciznije rečeno, prethodi procesu planiranja koji čini sastavni dio upravljanja. Analiza financijskih izvještaja, dakle, stvara informacijsku podlogu za potrebe upravljanja, tj. odlučivanja. Međutim, potrebno je voditi računa o tome da je pristup analize financijskih izvještaja problematici odlučivanja parcijalan pristup, koji, iako obuhvaća vrlo bitne elemente za donošenje poslovne odluke, ipak ne obuhvaća cjelinu. Uočeni nedostatak analize financijskih izvještaja kao preduvjeta procesa upravljanja ne eliminira tu analizu iz pripreme informacija za potrebe upravljanja, ali prilikom prosuđivanja njezina značenja potrebno je voditi računa o tom ograničenju." (Žager, Sever Mališ 2012: 60)

Financijski izvještaji sastavljaju se primjenom standarda financijskog izvještavanja poštujući odrednice Zakona o računovodstvu. Ovisno o pokazateljima veličine i klasifikaciji poduzetnika, poduzetnici primjenjuju određeni set standarda financijskog izvještavanja. Za mikro, male i srednje poduzetnike u primjeni su Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (Nar. nov., 86/2015.), osim ako ne pripadaju u subjekte od javnog interesa. Veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja. Novim Zakonom o računovodstvu po prvi puta je dana mogućnost odabira seta standarda i to ovisnom društvu odnosno društvu kći, koje je obveznik primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, a čije matično društvo sastavlja i prezentira konsolidirane financijske izvještaje primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Takvo ovisno društvo sada može odlučiti da svoje godišnje financijske izvještaje sastavlja i prezentira primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Stupanjem na snagu ovog Zakona o računovodstvu promijenjena je i kategorizacija poduzetnika te je uz postojeće kategorije (mali, srednji i veliki) uvedena nova kategorija mikro poduzetnika. " (Bakran, i dr., 2017: 11)

„Kriteriji za promjenu veličine poduzetnika uzimaju u obzir pokazatelje utvrđene na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji.

Tablica 2: Kriteriji za klasifikaciju poduzetnika po novom Zakonu o računovodstvu

Veličina / Uvijeti	Mikro	Mali	Veliki
Aktiva	2.600.000,00	30.000.000,00	150.000.000,00
Prihod	5.200.000,00	60.000.000,00	300.000.000,00
Broj zaposlenika	10	50	250

Izvor: Bakran, i dr. 2017: 12

Godišnje financijske izvještaje čine:

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijske izvještaje.

Mikro i mali poduzetnici sastavljaju bilancu, račun dobiti i gubitka uz financijske izvještaje. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ne sastavljaju obveznici primjene HSFI-a. Godišnji financijski izvještaji sastavljaju se za poslovnu godinu, ali i u slučajevima promjene poslovne godine, statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije nad poduzetnikom." (Bakran, i dr. 2017: 12)

U pogledu odgovornosti za sastavljene financijske izvještaje, odgovornost u okviru svojih zakonom određenih nadležnosti, odgovornosti i dužne pažnje snose članovi uprave i nadzornog odbora, a ako postoji i svi izvršni direktori i upravni odbor.

Također, godišnje financijske izvještaje potpisuju predsjednik uprave i svi članovi uprave (direktori) odnosno svi izvršni direktori poduzetnika. Poduzetnik je dužan zajedno s godišnjim financijskim izvještajima izraditi izvješće poslovodstva za koje je potrebno provesti reviziju usklađenosti s financijskim izvješćima sastavljenim za isto izvještajno razdoblje i zakonskim odredbama, ako je propisana obvezna revizija financijskih izvještaja te koja mora sadržavati istinit i fer prikaz razvoja i rezultata poslovanja poduzetnika i njegova položaja, zajedno s opisom glavnih rizika i neizvjesnosti s kojima se on suočava. **Mikro i mali poduzetnici nisu dužni izraditi godišnje izvješće**, ali informacije o otkupu vlastitih dionica ili udjela su dužni objaviti u bilješkama uz financijske izvještaje, a srednji poduzetnici nisu dužni uključivati nefinancijske pokazatelje u izvješće poslovodstva. Subjekti od javnog interesa dužni u godišnje izvješće uključiti izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja s minimalnim sadržajem propisanim u članku 22. Zakona o računovodstvu." (Bakran, i dr. 2017: 12)

Tablica 3. Pregled i vrste rokova izvještavanja u ovisnosti o veličini poduzetnika

Red. br.	Vrsta izvještaja	Veličina poduzetnika			
		MIKRO	MALI	SREDNJI	VELIKI
Za statističke potrebe, rok 30.04. 2017.					
1.	Bilanca POD-BIL	X	X	X	X
2.	Račun dobiti i gubitka POD-RDG	X	X	X	X
3.	Dodatni podaci POD-DOP	X	X	X	X
	Za javnu objavu, rok 30.06.2017.				
4.	Bilješke uz financijske izvještaje	X	X	X	X
5.	Izvještaj o novčanom toku NT	-	-	X	X
6.	Izvještaj o promjena kapitala PK	-	-	X	X
7.	Izvještaj revizora,	-	X	X	X
8.	Godišnje izvješće	-	-	X	X
9.	Odluka o utvrđivanju GFI	X	X	X	X
10.	Odluka o raspodjeli dobiti ili pokriću gubitka	X	X	X	X

Izvor: Bakran, i dr. 2017:12

„Hrvatske standarde financijskog izvještavanja primjenjuju mikro, mali i srednji poduzetnici. Veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja. Mikro i mali poduzetnici ne sastavljaju Godišnje izvješće.

Godišnje izvješće mora sadržavati sljedeće:
1. financijske izvještaje za izvještajno razdoblje, uključujući revizorsko izvješće ako je propisana obvezna revizija godišnjih financijskih izvještaja.
2. izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, ako su je dužni sastavljati prema odredbama Zakona o računovodstvu
3. izvještaj o plaćanjima u javnom sektoru, ako su ga dužni sastavljati prema odredbama Zakona o računovodstvu
4. Izvješće poslovodstva s podacima koji se odnose na prikaz:
a. vjerojatnog budućeg razvoja poduzetnikova poslovanja
b. aktivnosti istraživanja i razvoja
c. podataka o otkupu vlastitih dionica sukladno propisu kojim se uređuju trgovačka društva
d. podataka o postojećim podružnicama poduzetnika koje financijske instrumente koristi, ako je to značajno za procjenu imovine, obveze, financijskog položaja i uspješnosti poslovanja:
- ciljeva i politike poduzetnika u vezi s upravljanjem financijskim rizicima, zajedno s politikom zaštite svake značajnije vrste prognozirane transakcije za koju se koristi računovodstvo zaštite
- izloženosti poduzetnika cjenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka.
Subjekti od javnog interesa dužni su u godišnje izvješće uključiti izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja s minimalnim sadržajem propisanim u članku 22. Zakona o računovodstvu.” (Bakran, i dr. 2017: 12)

U završnom radu su kao podloga za analizu pokazatelja aktivnosti i ostvarenog financijskog rezultata poduzeća Žitnjak d. d. korišteni Financijski izvještaji i Godišnje izvješće o stanju u društvu s izvješćem neovisnog revizora za 2014. i 2015. godinu

Temeljni financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode, a koji su ujedno i elementi za izračun pokazatelja aktivnosti, je račun dobiti i gubitka. U računu dobiti i gubitka vidljiv je i ostvareni financijski rezultat poslovanja poduzeća. Cilj svakog poduzeća je uspješno poslovanje, tj. cilj svakog poduzeća je ostvariti pozitivan i svake godine bolji financijski rezultat u odnosu na prethodnu godinu.

- Struktura računa dobiti i gubitka i priznavanje poslovnih prihoda u 2017. godini

„Novim Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja izmijenjena je struktura Računa dobiti i gubitka u odnosu na prethodnu godinu. Posljedično tome, bit će potrebne reklasifikacije pojedinih pozicija računa dobiti i gubitka prethodne godine. Temeljem standarda financijskog izvještavanja, neovisno o setu standarda prihodima se smatra bruto priljev gospodarskih koristi tijekom razdoblja, a proizlaze iz redovnog poslovanja subjekta, što ima za posljedicu povećanje vlasničkog kapitala, osim povećanja povezanih s uplatama sudionika u kapitalu. Računovodstveni postupak priznavanja prihoda reguliran je za obveznike primjenom MSFI-a, u MRS-u 18 – Prihodi, a za obveznike primjene HSFI-a, u HSFI-u 15 – Prihodi. Prihodi proistječu iz redovne aktivnosti poduzetnika kao što su prihodi od prodaje proizvoda i robe, pružanja usluga, kamate, tantijema i dividende**. U poziciju prihoda od prodaje s poduzetnicima unutar grupe** klasificiraju se prihodi ostvareni unutar grupe. **Grupom poduzetnika u smislu standarda financijskog izvještavanja smatra se matično društvo i svi njegovi ovisni poduzetnici**.” (Bakran i dr. 2017:11)

3.1.2. Računovodstveno praćenje i utvrđivanje financijskog rezultata poslovanja

Sučeljavanjem ostvarenih prihoda i rashoda u obračunskom razdoblju, tj. najčešće poslovnoj godini, a koja je u većini slučajeva poklapa s kalendarskom godinom, izračunava se ostvareni financijski rezultat. Podatke o prihodima i rashodima i ostvarenom financijskom rezultatu prikazuju pozicije računa dobiti i gubitka, kako je pojašnjeno u nastavku.

- **Ukupni prihodi kao pozicija računa dobiti i gubitka**

Na ovoj poziciji u obrascu računa dobiti i gubitka iskazuju se ukupni prihodi kao zbroj iznosa iskazanih na sljedećim pozicijama: poslovni prihodi, financijski prihodi, udio u dobiti od pridruženih poduzetnika (primjena metode udjela), i udio u dobiti od zajedničkih pothvata. (Bakran i dr. 2017: 31)

- **Ukupni rashodi kao pozicija računa dobiti i gubitka**

Na ovoj poziciji u obrascu računa dobiti i gubitka iskazuju se ukupni rashodi kao zbroj iznosa iskazanih na sljedećim pozicijama: poslovni rashodi, financijski rashodi, udio u gubitku od pridruženih poduzetnika (primjena metode udjela) i udio u gubitku od zajedničkih pothvata. Bakran i dr. 2017: 31)

- **Dobit ili gubitak prije oporezivanja kao pozicija računa dobiti i gubitka**

Pozitivna razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda predstavlja dobit prije oporezivanja, dok negativna razlika daje gubitak prije oporezivanja. Upravo iznos na ovoj poziciji predstavlja veličinu od koje se polazi kod izračunavanja osnovice za porez na dobit. (Bakran i dr. 2017: 31)

- **Porez na dobit kao pozicija računa dobiti i gubitka**

Na ovu poziciju unosi se iznos ukupne godišnje obveze za porez na dobit utvrđene u obrascu prijave poreza na dobit (PD obrazac) koja se korigira na iznos formirane i ukinute odgođene porezne imovine i odgođene porezne obveze. subjekt stvarno treba platiti obvezu utvrđenu u PD obrascu umanjenu za možebitno uplaćene predujmove poreza na dobit tijekom poreznog razdoblja. (Bakran i dr. 2017: 31, 32)

- **Dobit ili gubitak razdoblja kao pozicija računa dobiti i gubitka**

Na ovoj poziciji iskazuje se konačni rezultat razdoblja nakon oporezivanja uzimajući u obzir iznos s pozicije dobit ili gubitak prije oporezivanja i pozicije porez na dobit. Iznos utvrđen na ovoj poziciji unosi se u pasivu bilance na poziciji dobit poslovne godine ili gubitak poslovne godine." (Bakran i dr. 2017: 32)

- **Priznavanje prihoda od prodaje proizvoda i usluga**

„**U poziciji prihodi od prodaje** iskazuju se svi priznati prihodi od prodaje u tuzemstvu i inozemstvu kapitalno nepovezanim društvima, društvima povezanim sudjelujućim interesom, maloprodaji, tranzitu i svim ostalim oblicima stvaranja prihoda po osnovi obavljanja djelatnosti.

Prihodi od prodaje proizvoda priznaju se u računu dobiti i gubitka kada:

- su na kupca preneseni značajni rizici i koristi od vlasništva nad proizvodima
- poduzetnik ne zadržava stalno sudjelovanje u upravljanju, do stupnja koji se obično povezuje s vlasništvom niti učinkovitu kontrolu nad prodanim proizvodima i robom
- iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti
- vjerojatno je da će ekonomske koristi povezane s transakcijom u svezi prodaje proizvoda pritjecati kod poduzetnika i
- troškovi, koji su nastali ili će nastati transakcijom u svezi prodaje proizvoda mogu se pouzdano izmjeriti.

Prihod od pružanja usluga treba priznati prema stupnju dovršenosti usluge na datum sastavljanja financijskog izvještaja. Uvjet da bi se na ovaj način priznali prihodi od pružanja usluga je da se rezultat transakcije za pružene usluge može pouzdano izmjeriti. Kada se rezultat transakcije ne kože pouzdano izmjeriti,prihod se priznaje samo u visini priznatih rashoda. Rezultat se može pouzdano izmjeriti kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti
- vjerojatno je da će ekonomske koristi povezane s obavljenom uslugom pritjecati u društvo
- stupanj dovršenosti usluge na datum bilance može se sa sigurnošću izmjeriti
- nastali troškovi transakcije i troškovi dovršavanja transakcije mogu se pouzdano izmjeriti.

Prilikom priznavanja prihoda od usluga prema stupnju dovršenosti za ugovore o izgradnji koriste se metode iz MRS-a 11 – Ugovori o izgradnji kod obveznika primjene MSFI-a, a kod

obveznika primjene HSFI-a koriste se HSFI-15 – Prihodi. Načela priznavanja prihoda temeljem ugovora o izgradnji primjenjuju se na ugovore o izgradnji koji se izvršavaju u više poslovnih godina. Za raspoređivanje prihoda u poslovne godine u kojima se izvršava ugovor o izgradnji primjenjuje se metoda stupnja dovršenosti. Uz mjerenje stupnja dovršenosti prema kojemu se za određenu razinu dovršenosti određuje prihod po ugovoru o izgradnji potrebno je tim prihodima sučeliti pripadajuće troškove koji se odnose na taj ugovor." (Bakran i dr. 2017: 14, 15)

- Primjer utvrđivanja i knjiženja financijskog rezultata prikazan je u nastavku:

Tablica 4: Obračun poreza na dobit

Ukupni prihodi	17.000.000
Ukupni rashodi	14.000.000
Dobit prije poreza	**3.000.000**
Porezno nepriznati rashodi	15.624,99
Porezna osnovica	**3.015.624,99**
Porez na dobit (20%)	**603.125**

Izvor: Bakran i dr. 2017: 22

Tablica 5: Knjiženje rezultata poslovne godine

Red. Br.	Opis	Konto		Iznos
		Duguje	Potražuje	
1.	Dobit prije poreza	790	820	3.000.000
2.	Odgođena porezna imovina	80	820	3.125
3.	Porez na dobit	820	261	603.125
4.	Dobit tekuće godine	820	942	2.400.000

Izvor: Bakran i dr. 2017: 22

Iz prethodne tablice (primjera) vidljivo je da je ostvaren pozitivan financijski rezultat (dobit) i da se financijski rezultat knjiži na kontima razreda 7, 8, 9 te obveza poreza na dobit, ukoliko je ostvaren pozitivan financijski rezultat, na kontima razreda 2 kontnog plana (prema kontnom planu Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika Republike Hrvatske (Rif).

3.1.3. Računovodstveno praćenje prihoda i rashoda u djelatnosti trgovine

„Trgovina je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka. Djelatnost trgovine karakterizira niz specifičnosti koje je potrebno uvažiti prilikom sastavljanja i prezentiranja godišnjih financijskih izvještaja. U pravilu, djelatnost trgovine se može obavljati kao trgovina na veliko, trgovina na malo i posredovanje u trgovini. **Trgovina na veliko** predstavlja kupnju robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima odnosno drugim pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu li zakonom određenu djelatnost. **Trgovina na malo** je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu potrošnju ili upotrebu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima. **Posredovanje u trgovini** može se obavljati kao **komisiona prodaja** kada trgovac prodaje robu u svoje ime, a za tuđi račun i **trgovinsko zastupanje** kada trgovac prodaje robu u tuđe ime i za tuđi račun. Svaki od navedenih oblika trgovine ima svoje posebnosti u računovodstvenom praćenju robe, iskazivanju prihoda i rashoda poslovanja te utvrđivanju rezultata poslovanja.

Prihodi od prodaje robe u trgovini na veliko odnosno trgovini na malo iskazuju se u visini prodajne cijene. Osim toga moguće je iskazati ostale poslovne prihode koji u djelatnosti trgovine mogu biti prihodi od reklame dobavljača, prihodi od viškova, prihodi od penala dobavljačima, super popusti ostvareni od dobavljača i sl. S druge strane, u djelatnosti trgovine razlikuju se:

a) troškovi nabave robe (troškovi zaliha) i

b) troškovi trgovine.

Računovodstveni standardi određuju koji troškovi predstavljaju **troškove nabave trgovačke robe** pa se uključuju u vrijednost zaliha, a troškovi koji se ne mogu uključiti u troškove zaliha predstavljaju troškove trgovine i iskazuju se kao rashodi razdoblja u kojem su nastali. Nabavnu vrijednost trgovačke robe čine troškovi nabave, troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u dovođenju zaliha na sadašnje stanje i sadašnju lokaciju. Troškovi nabave trgovačke robe uključuju nabavnu (kupovnu) cijenu, uvozne carine, poreze koji se ne mogu odbiti, troškove čuvanja i rukovanja te sve druge troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju odnosno nabavi trgovačke robe. Pri tome se troškovi nabave umanjuju za trgovačke i količinske popuste, rabate i slične stavke. Troškovi konverzije u trgovini su primjerice

troškovi dorade u trgovini (prepakiravanje, rezanje, dozrijevanje i sl.) **Troškovi trgovine** su troškovi prometa na veliko odnosno prometa robe na malo, troškovi uprave i ostali troškovi trgovine koji nisu uključeni u troškove nabave. Na kraju poslovne godine, ovi troškovi terete prihode tekućeg obračunskog razdoblja.

Poduzeća koja djeluju trgovini najčešće će u cilju povećanja prodaje nekurentne robe tijekom godine na kraju sezone ili na kraju godine sniziti cijene. Pri tome sniženje može biti do određene razlike u cijeni, ali i ići ispod nabavne cijene. Ako se radi o sniženju ispod nabavne cijene potrebno je iskazati rashode po osnovi vrijednosnog usklađenja. Rashod po osnovi vrijednosnog usklađenja pojavljuje se i kada se otpisuje roba koja se ne može prodati. Uz poslovne rashode poduzeće koje se bavi trgovinom može iskazati i ostale poslovne rashode koji uključuju inventurne manjkove, kalo, rasip, lom i kvar robe u trgovini na malo odnosno trgovini na veliko. U trgovini također su karakteristični rashodi koji nastaju kao posljedica manjkova na blagajni, krađi, kazni i sl." (Žager, Sever Mališ 2017: 55)

3.2. Analitički postupci praćenja financijskog rezultata poslovanja

Osnovni analitički postupci praćenja financijskog rezultata poslovanja i ocjene uspješnosti poslovanja poduzeća su horizontalna i vertikalna analiza stavki financijskih izvještaja, koje treba nadopuniti analizom putem pokazatelja, a posebice analizom pokazatelja aktivnosti, jer oni imaju značajan utjecaj na uspješnost poduzeća.

„Ocjena financijskog položaja i uspješnosti može se provesti temeljem financijskih izvještaja, od kojih je posebno potrebno izdvojiti bilancu i račun dobiti i gubitka. U procesu analize financijskih izvještaja moguće se je koristiti čitavim nizom različitih postupaka, koji su, prije svega, utemeljeni na raščlanjivanju i uspoređivanju.

Komparativni financijski izvještaji koji služe kao podloga za provedbu horizontalne analize mogu se razmatrati u kontekstu uspoređivanja. Horizontalnom analizom nastoji se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Na temelju uočavanja tih promjena prosuđuje se kakva je sigurnost i uspješnost poslovanja

promatranog poduzeća. Suprotno tome, **strukturni financijski izvještaji** koji služe kao podloga za provedbu vertikalne analize mogu se promatrati u kontekstu raščlanjivanja. Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. Problematika analize financijskih izvještaja, sasvim sigurno, ne iscrpljuje se postupkom horizontalne i vertikalne analize. U tom kontekstu najznačajniji su pokazatelji analize financijskih izvještaja. Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se uspoređivanje podataka u jednoj godini. Na taj način dobit će se uvid u strukturu bilance. Uobičajeno je da se kod bilance aktiva i pasiva izjednače sa 100, a sve ostale pozicije aktive, odnosno pasive prikazuju u postotnom udjelu ukupne aktive odnosno pasive. Za razliku od bilance kao statičkog financijskog izvještaja, račun dobiti i gubitka tipičan je dinamički financijski izvještaj koji prikazuje prihode, rashode i rezultat poslovanja pojedinog obračunskog razdoblja. Struktura prihoda i rashoda promatra se u odnosu na ukupne prihode. U računu dobiti i gubitka ukupni prihodi izjednačeni su sa 100, a sve ostale pozicije računa dobiti i gubitka prikazane su u postotku od ukupnih prihoda. Komparativni financijski izvještaji podloga su za provedbu horizontalne analize bilance i računa dobiti i gubitka. Zaključci o poboljšanjima, stagniranju ili smanjivanju određenih računovodstvenih kategorija najbolje se mogu izvesti ako se komparacija provodi za nekoliko uzastopnih godina. Horizontalna i vertikalna analiza se međusobno nadopunjuju i potrebno ih je promatrati zajedno. Naime, ne smiju se isključiti zaključci koji su doneseni u postupku vertikalne analize." (Žager, Sever Mališ 2012: 62)

„Problematika analize financijskih izvještaja, sasvim sigurno, ne iscrpljuje se postupkom horizontalne i vertikalne analize. U tom kontekstu najznačajniji su pokazatelji analize financijskih izvještaja, pa se obično govori o pojedinačnim pokazateljima, skupinama pokazatelja, sustavima pokazatelja i zbrojnim ili sintetičkim pokazateljima.

U skladu s tim zahtjevima razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:

1. Pokazatelji likvidnosti *(liquidity ratios)* - mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze.
2. Pokazatelji zaduženosti *(leverage ratios)* - mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava (tuđeg kapitala).
3. Pokazatelji aktivnosti *(activity ratios)* - mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse, tj. kako brzo obrće svoju imovinu.

4. Pokazatelji ekonomičnosti - mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.

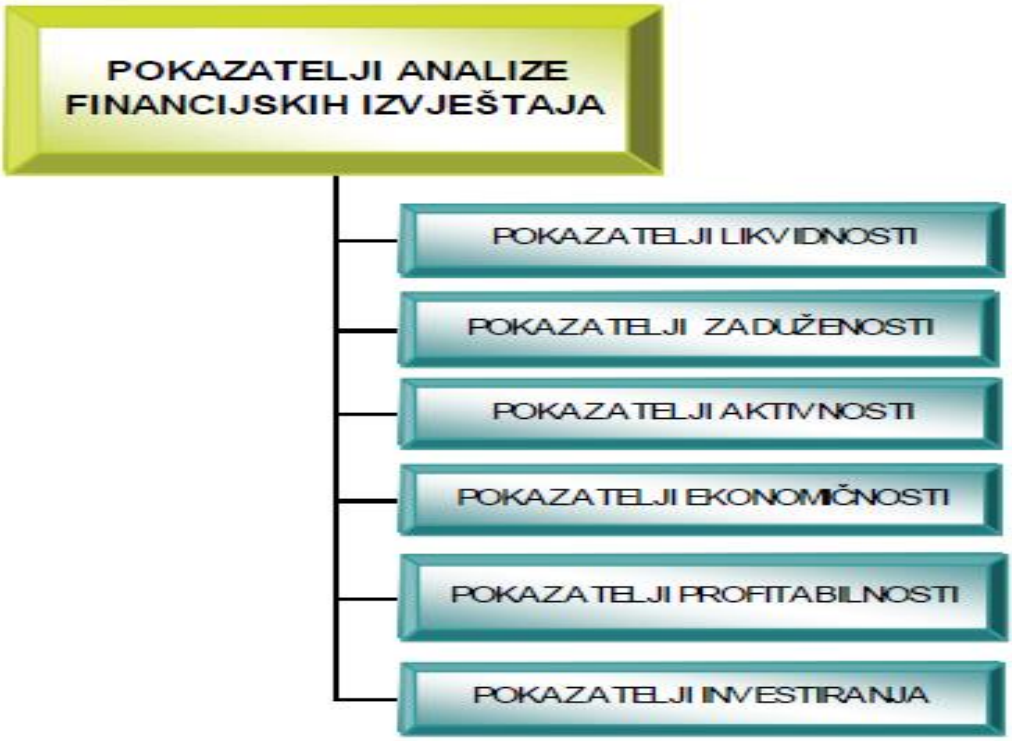
5. Pokazatelji profitabilnosti *(profitability ratios)* - mjere povrat uloženog kapitala, što se ponekad smatra najvišom upravljačkom djelotvornošću.

6. Pokazatelji investiranja *(investment ratios)* - mjere uspješnost ulaganja u obične dionice.

Radi bolje preglednosti navedene temeljne skupine pokazatelja koji se temelje prije svega, na analizi bilance i računa dobiti i gubitka prikazane su na slici 1."

(Žager, Sever Mališ 2012: 60−61)

Slika 1. Temeljne skupine pokazatelja analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager, Sever Mališ 2012: 61

4. ZNAČAJ POKAZATELJA AKTIVNOSTI U POBOLJŠANJU FINANCIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA

Pokazatelji aktivnosti mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Poznati su i pod nazivom koeficijenti obrtaja. Važno je s aspekta sigurnosti i uspješnosti poslovanja da koeficijent obrtaja bude što je moguće veći broj, tj. da se pojedini oblici imovine što je moguće brže vrte. Uspješno upravljanje radnim kapitalom podrazumijeva da su pojedini oblici kratkotrajne imovine što je moguće kraće vezani u operativnom ciklusu. To podrazumijeva brzu transformaciju pojedinih oblika imovine počevši od kupnje zalihe sirovina i materijala, što je ujedno i prva faza u operativnom ciklusu, preko proizvodnje do gotovih proizvoda, prodaje gotovih proizvoda, naplate potraživanja i plaćanja dobavljačima. Pokazateljima aktivnosti mjeri se duljina trajanja pojedine faze operativnog ciklusa. Koeficijenti obrtaja zaliha usko su povezani s efikasnošću poslovanja i potrebom za radnim kapitalom. Što su veći koeficijenti obrtaja, veća je efikasnost poslovanja i manje su potrebe za radnim kapitalom. Trajanje naplate potraživanja osobito je važno po pitanju usklađivanja novčanih primitaka i novčanih izdataka te sposobnosti poduzeća da generira novčane tokove.“ (Žager i Sever Mališ 2012: 66)

Svaka djelatnost ima svoje specifičnosti pa iste treba uzeti u obzir i pri ocjeni pokazatelja aktivnosti.

„Kao što je već istaknuto, u djelatnosti trgovine potrebno je uvažiti određene specifičnosti poslovanja u odnosu na proizvodnju. Samim time, i očekivanja pri izračunu financijskih pokazatelja nešto će se razlikovati u odnosu na proizvodnu djelatnost. To se prije svega odnosi na činjenicu da djelatnost trgovine ima nešto kraći operativni ciklus, koji obilježava kupnja i prodaja trgovačke robe. U tom smislu mogu se očekivati veći koeficijenti obrtaja ukupne imovine i kraće trajanje naplate potraživanja. Ako se naglasi da se pokazatelji aktivnosti mogu istodobno smatrati i pokazateljima kojima se mjeri sigurnost i uspješnost poslovanja, onda se zapravo može zaključiti da će sam karakter procesa trgovine bitno utjecati na likvidnost i financijsku stabilnost, a s druge strane imat će direktan utjecaj i na rentabilnost poslovanja“ (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer 2017: 61−62)

5. POKAZATELJI AKTIVNOSTI I FINANCIJSKI REZULTATA POSLOVANJA NA PRIMJERU PODUZEĆA ŽITNJAK d. d

5.1. Profil poduzeća Žitnjak d. d.

„Društvo Žitnjak d. d. upisano je 30. 10. 1992. godine u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu rješenjem broj Fi-17278/92 kao dioničko društvo. Matični registarski broj subjekta je 080046355.

Većinski dioničar Društva je Konzum d. d., Zagreb, Čavićeva 1 s 89,43 % udjela. Sjedište Društva je u Zagrebu, Marijana Čavića 8. Osnovna djelatnost Društva je nespecijalizirana trgovina na veliko, i to hranom, pićima te duhanskim proizvodima. U 2014. godini Društvo je zapošljavalo prosječno 19 radnika, u 2013. godini prosječno 19 radnika." (Žitnjak d. d. 2014: 18)

„U 2015. godini Društvo je zapošljavalo prosječno 18 radnika, u 2014. godini prosječno 19 radnika." (Žitnjak d. d. 2015: 18)

5.2. Računovodstvene politike primijenjene u poduzeću Žitnjak d. d. vezane uz elemente financijskog rezultata i pokazatelja aktivnosti

„Financijski izvještaji Društva pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje je usvojila Europska unija. Financijski izvještaji Društva su sastavljeni na osnovi povijesnog troška, osim dijela nekretnina, postrojenja i opreme, te dugoročnih ulaganja koji su iskazani temeljem procjene, kako je opisano u sljedećim bilješkama o računovodstvenim politikama.

Računovodstvene politike dosljedno se primjenjuju te su identične politikama primijenjenim u prethodnoj godini, izuzev kako je objavljeno u Promjenama računovodstvenih politika.

Financijski izvještaji prikazani su u kunama što je funkcionalna i valuta objavljivanja Društva. Službeni tečaj koji je objavila Hrvatska narodna banka na dan 31. prosinca 2014. godine bio je 7,661471 kune za 1 euro (31. prosinca 2013. godine 7,637643 kuna za 1 euro).” (Žitnjak d. d., Sažetak značajnih računovodstvenih politika, 2014: 18)

„Financijski izvještaji prikazani su u kunama što je funkcionalna i valuta objavljivanja Društva. Službeni tečaj koji je objavila Hrvatska narodna banka na dan 31. prosinca 2015. godine bio je 7,635047 kune za 1 euro (31. prosinca 2014. godine 7,661471 kuna za 1 euro). Iznosi objavljeni u financijskim izvještajima izraženi su u tisućama kuna, osim ako nije drugačije navedeno. (Žitnjak d. d., Sažetak značajnijih računovodstvenih politika, 2015: 18)

5.3. Analiza pokazatelja aktivnosti i financijskog rezultata poduzeća Žitnjak d. d.

„Žitnjak d. d. ostvarilo je u 2014. godini dobitak u iznosu od 2.810.669,32 kn, što je u odnosu na isto razdoblje 2013. godine povećanje za 7,73 %. U 2014. g. je povećana dobit ostvarena od prodaje imovine. Djelujući u gospodarskom okruženju gdje je jedna od glavnih značajki još uvijek velika nelikvidnost i pad kupovne moći, ostvareni rezultat je zadovoljavajući. Žitnjak d. d. je u ovom razdoblju ostvario veći ukupni prihod nego lani, no istodobno je došlo i do povećanja ukupnih rashoda (troškova).” (Žitnjak d. d. 2014: 1)

Prema Godišnjem izvješću za 2015., Žitnjak d. d. ostvario je u 2015. godini bruto dobitak u iznosu od **2.150.440,73 kn,** što je u odnosu na isto razdoblje 2014. godine smanjenje za 23,49 %. Neto dobitak u 2015. g iznosio je 1.897.652,67 kn. U 2014.g. je povećana dobit ostvarena od prodaje imovine. Žitnjak d. d za 2015.g imao je obvezu plaćanja poreza na dobitak u iznosu od 252.788,06 kn, budući je u ranijim godinama i u 2015. iskoristio pravo prijenosa poreznog gubitka.

„Djelujući u gospodarskom okruženju gdje je jedna od glavnih značajki još uvijek velika nelikvidnost i pad kupovne moći, ostvareni rezultat je zadovoljavajući.

Žitnjak d. d. je u ovom razdoblju ostvario manji ukupni prihod nego 2014, no istodobno je došlo i do smanjenja ukupnih rashoda (troškova)." (Žitnjak d. d. 2015: 1)

5.3.1. Analiza prihoda poduzeća Žitnjak d. d.

Prema podatcima iz Godišnjeg izvješća za 2014., poduzeće Žitnjak d. d. je ostvarilo veći prihod nego 2013. godine. Ukupni prihodi bili su veći su za 9,04 % u odnosu na isto razdoblje 2013. godine, Prihodi od prodaje u 2014. bili su veći za 3.700.082,80 kn ili 8,86 % u odnosu na 2013. g. Financijski prihodi u 2014. bili su manji su za 18.200,93 kn ili 0,73 % u odnosu na 2013. g., a rezultat je to smanjenja zaduženosti povezanih društava. Za obračun kamata primjenjivala se Eskontna stopa HNB od 7 %. „Prihodi od raznih usluga i zakupnina u 2014. manji su za 841.333,62 kn ili 20,24 % u odnosu na 2013. g. Smanjenje se odnosi na otkazane ugovore tijekom 2014 g. zbog prodaje imovine i promjena uvjeta po ugovorima. Tijekom 2014. g. izvršena je prodaja materijalne imovine – više poslovnih prostora. Ostvaren je prihod od prodaje u iznosu od 2.156.880,66 kn. Ostali prihodi smanjeni su za 2,82 % ili 25.039,74 kn. Smanjenje se najvećim dijelom odnosi na prihod od naplaćenih otpisanih potraživanja." (Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2014.: 4)

Prema podatcima iz Godišnjeg izvješća za 2015., Žitnjak d. d. je ostvario manji prihod nego 2014. godine. Ukupni prihodi bili su manji za 38,95 % u odnosu na isto razdoblje 2014. g. Prihodi od prodaje bili su manji za 21.416.120,89 kn ili 47,11 % u odnosu na 2014. g. Financijski prihodi bili su veći za 660.047,43 kn ili 26,62 % u odnosu na 2014. g. Ovo povećanje rezultat je zaduženosti povezanih društava. Za obračun kamata primjenjivala se Eskontna stopa HNB.

Prihodi od raznih usluga i zakupnina u 2015. bili su veći su za 1.672.546,38 kn ili 50,53 % u odnosu na 2014. g. Povećanje se odnosi na nove ugovore za Tržnice Črnomerec - Ilica 288, a tijekom 2015. g. nije bilo značajnije prodaje imovine.

Ostali prihodi u 2015. smanjeni su za 20,84 % ili 179.930,27 kn u odnosu na 2014. Smanjenje se najvećim dijelom odnosi na prihod od naplaćenih otpisanih potraživanja i

prihod od naplaćenih šteta od osiguranja." (Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2014. i 2015: XX)

Tablica 6. Struktura ukupnih prihoda poduzeća Žitnjak d. d.

Opis	**I-XII 2013.**	**I-XII 2014.**	2014./2013.	**I-XII 2015.**	2015./2014.
Prihodi od prodaje	41.760.115,75	45.460.198,55	8,86%	24.044.077,66	-47,11
Financijski	2.498.084,60	2.479.883,67	-0,73%	3.139.931,10	26,62
Prihodi od prodaje	469.009,89	2.156.880,66	359,88%	1.802,96	-99,92
Razne usluge i	4.155.988,87	3.309.929,25	-20,36%	4.982.475,63	50,53
Rezerviranja i ostali	888.532,52	863.492,78	-2,82%	965.646,06	11,83
Ukupni prihodi	**49.771.731,63**	**54.270.384,91**	9,04%	**33.133.933,41**	-38,95

Izvor: Obrada autorice prema Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2014.: 4 i 31. 12. 2015.: XX)

5.3.2. Analiza rashoda poduzeća Žitnjak d. d.

Prema Godišnjem izvješću za 2014. godinu, ukupni rashodi veći su za 9,11 % u odnosu na isto razdoblje 2013. g. Nabavna vrijednost prodane robe veća je za 9,746 % u odnosu na isto razdoblje 2013. g. Amortizacija za 2014. godinu smanjena je za 0,71 % zbog prodaje imovine. U skladu s odlukom Uprave iz ranijih godina primjenjuju se niže stope amortizacije od propisanih i kao takve su porezno priznate. Bruto plaće veće su za 7,97 % u odnosu na isto razdoblje 2013. g., a povećanje je nastalo kao rezultat organizacijskih promjena u Društvu tijekom 2014. g. Najveće povećanje troškova odnosilo se na ostale materijalne troškove koji su povećani za 48,98% kao rezultat organizacijskih promjena i novih ugovora vezanih za obavljanje djelatnosti. Financijski rashodi bili su manji za 772,38 kn ili 6,61 % kao rezultat promjena tečaja tijekom godine. Ostali troškovi poslovanja povećani su za 83.568,40 kn ili 5,20 %. Također se navodi da je povećanje je nastalo zbog zaključenog novog ugovora o uslugama unutar Agrokor Koncerna. Ostali rashodi bili su manji za 392.715,08 kn iz razloga što nije bilo nikakvih radnji koji bi izazvale dodatne troškove." (Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2014.)

Prema Godišnjem izvješću za 2015., ukupni rashodi bili su manji za 39,79 % u odnosu na isto razdoblje 2014. g. Nabavna vrijednost prodane robe bila je manja je za 47,93 % u odnosu na isto razdoblje 2014. g. Amortizacija za 2015. Godinu bila je manja za 2,14 % u odnosu na 2014., zbog starosne strukture imovine. U skladu s odlukom Uprave iz ranijih godina primjenjivale su se niže stope amortizacije od propisanih i kao takve su bile porezno priznate. Bruto plaće bile su manje za 13,79 % u odnosu na isto razdoblje 2014. g., a smanjenje je nastalo kao rezultat odlaska radnika u mirovinu tijekom 2015. g. Najveće povećanje troškova odnosilo se na ostale materijalne troškove koji su povećani za 38,55 % kao rezultat organizacijskih promjena i novih ugovora vezanih za obavljanje djelatnosti. Financijski rashodi u 2015. bili su veći su za 36.412,95 kn kao rezultat promjena tečaja tijekom godine. Ostali troškovi poslovanja bili su smanjeni za 426.696,27 kn ili 25,23 %. Smanjenje je nastalo zbog smanjenja otpremnina i broja radnika koji su otišli u mirovinu. Ostali rashodi smanjeni su za 21.842,86 kn iz razloga što nije bilo radnji koji bi izazvale dodatne troškove. (Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva 2015: XX

Tablica 7. Struktura ukupnih rashoda poduzeća Žitnjak d. d.

Opis	**I-XII 2013.**	**I-XII 2014.**	2014./2013.	**I-XII 2015.**	2015./2014.
Nabavna vrijednost prodane robe	38.949.316,43	42.743.402,20	9,74%	22.256.153,45	-47,93
Ostali materijalni troškovi	1.374.509,84	2.047.732,78	48,98%	2.837.113,09	38,55
Amortizacija	2.182.008,85	2.166.531,60	-0,71%	2.120.066,67	-2,14
Bruto plaće	2.567.073,90	2.771.736,71	7,97%	2.389.522,04	-13,79
Ostali troškovi poslovanja	1.607.663,11	1.691.230,37	5,20%	1.264.534,10	-25,23
Financijski rashodi	11.684,04	10.911,66	-6,61%	10.583,70	100
Vrijednosno usklađenje krajtotrajne imovine	49.642,75	0	-100,00%	47.324,61	333,71
Ostali rashodi	420.885,35	28.170,27	-93,31%	58.195,02	106,58
Ukupni rashodi:	**47.162.784,27**	**51.459.715,59**	-9,11%	**30.983.492,68**	-39,79

Izvor: Žitnjak d. d., 31. 12. 2014: 4, Žitnjak d. d., 31. 12. 2015: XX)

5.3.3. Analiza financijskog rezultata poslovanja poduzeća Žitnjak d. d. u razdoblju od tri godine

„Prihod se priznaje kada je vjerojatno da će ekonomske koristi pritjecati u Društvo i kada se može pouzdano izmjeriti, neovisno o tome kada će isti biti naplaćeni. Prihod se

vrednuje prema fer vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će biti primljena, umanjene za diskonte, popuste i poreze. Društvo procjenjuje svoje prihodne transakcije prema specifičnim kriterijima kako bi utvrdilo ponaša li se u njima kao principal ili kao agent. Društvo je zaključilo da se ponaša kao principal u svim svojim prihodnim transakcijama.

Kako bi se prihodi mogli priznati, moraju se poštovati sljedeći kriteriji priznavanja prihoda: Prihodi nastali prodajom proizvoda i robe priznaju se kada se značajan rizik i koristi vlasništva prenose na kupca, te kada ne postoji značajna neizvjesnost s naslova prodaje, pripadajućih troškova ili mogućih povrata robe. Kod pružanja usluga prihod se priznaje prema stupnju izvršenja usluge, odnosno kada ne postoji značajna neizvjesnost u pogledu pružanja usluge ili pripadajućih troškova. Kamate nastale korištenjem sredstava Društva od strane drugih, priznaju se kada je izvjesno da će ekonomske koristi povezane s transakcijom pritjecati u Društvo i kada se prihod pouzdano može izmjeriti. Prihod od kamata priznaje se po obračunu (uzevši pri tome u obzir efektivnu zaradu po sredstvima), osim kada je naplata neizvjesna. Prihod od dividendi priznaje se u trenutku kada je utvrđeno pravo Društva na dividendu." (Žitnjak d. d., Priznavanje prihoda, 2015: 18)

Tablica 8. Presjek računa dobiti i gubitka poduzeća Žitnjak d. d.

	2013.	2014.	2015.
Ukupni prihodi	49.771.732,00 kn	54.270.385,00 kn	33.133.934,00 kn
Ukupni rashodi	47.162.785,00 kn	51.459.716,00 kn	30.983.493,00 kn
Dobit	2.608.947,00 kn	2.810.669,00 kn	2.150.441,00 kn

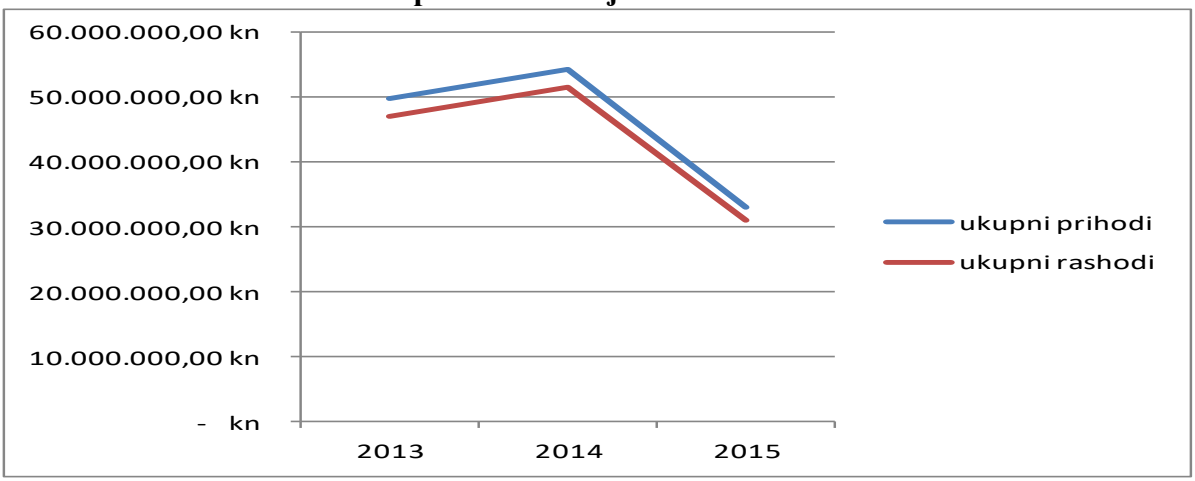
Izvor: Izrada autorice na temelju podataka iz tablica 6 i 7.

Prema podatcima računa dobiti i gubitka, poslovni prihodi povećani su se za 9,55 % u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, poslovni prihodi smanjeni su se za 42 % u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Prihodi od prodaje povećani su u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu za čak 8,86 %, dok su se prihodi od prodaje značajno smanjeni u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu za čak 47,11 %.

Poslovni rashodi povećani su u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu za 9,11 %, poslovni rashodi smanjeni su se u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu za 39,87 %.

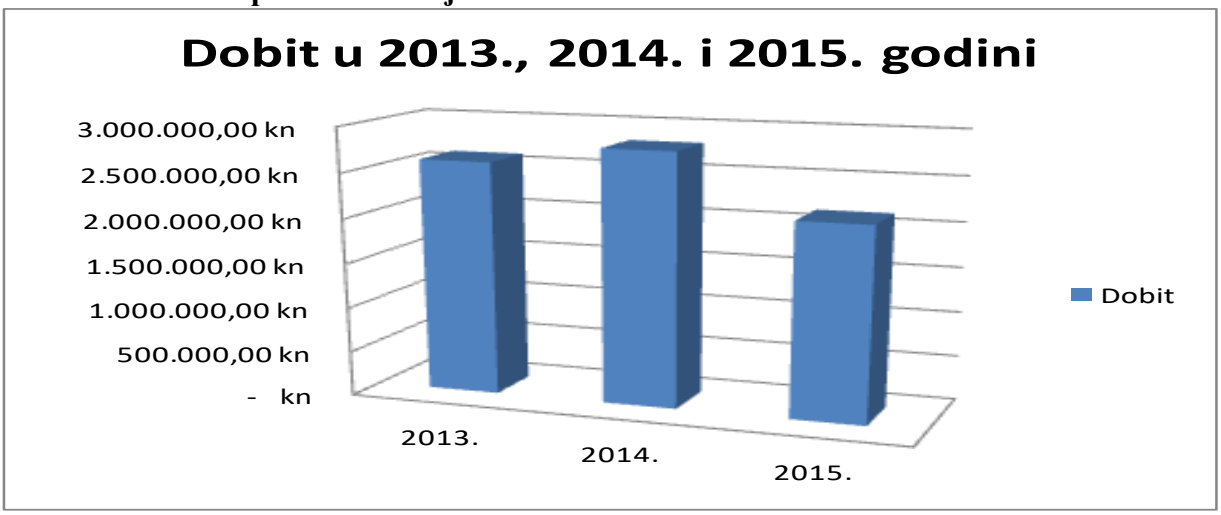
Dobit poduzeća Žitnjak d. d. bila je manja u 2015. godini za 23,49 % u odnosu na prethodnu 2014. godinu, dok je u 2014. godini bila veća za 7,73 % u odnosu na prethodnu 2013. godinu.

Grafikon 1. Prihodi i rashodi poduzeća Žitnjak d. d.

Izvor: Izrada autorice na temelju podataka iz tablice 8.

Grafikon 2. Dobit poduzeća Žitnjak d. d.

Izvor: Izrada autorice na temelju podataka iz tablice 8.

Iz prethodne tablice i grafikona vidljivo je da je da su prihodi konstantno veći od rashoda, ali da je poduzeće ostvarilo najmanje prihode i rashode u 2015. godini. Iz prethodnog grafikona vidljivo je da je poduzeće u promatranom razdoblju konstantno ostvarivalo dobit, ali je ona bila najmanja u 2015. godini.

5.3.4. Izračun i analiza pokazatelja aktivnosti za poduzeće Žitnjak d. d.

„Pokazatelji su nosioci informacija o kvaliteti poslovanja. U kontekstu kvalitete poslovanja uobičajeno se ističu dva temeljna kriterija: sigurnost i uspješnost. Pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti usmjereni su na mjerenje sigurnosti poslovanja. Nasuprot tome pokazatelji profitabilnosti i investiranja usmjereni su na mjerenje uspješnosti poslovanja. Temeljna podloga za formiranje tih pokazatelja su financijski izvještaji koji trebaju biti realni i objektivni.

Prema Godišnjem izvješću za 2015. navodi se da pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost društva da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze. Koeficijenti pokazuju da je stanje likvidnosti zadovoljavajuće. Koeficijent financijske stabilnosti se smanjuje što znači da se povećava neto radni kapital (razlika kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza). Pokazatelji zaduženosti mjere koliko se društvo financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora financiranja. U 2015. godini vlastito financiranje je bilo isto kao i u prethodnoj godini 94 %. „Pokazatelj zaduženosti formiran je na temelju podataka iz RDG-a (pokriće troškova kamata) a pokazuje koliko su puta troškovi kamata pokriveni iznosom bruto dobiti. (Žitnjak d. d., Pokazatelji uspješnosti poslovanja, 2015:10)

Kao instrumenti u analizi pokazatelja aktivnosti izračunati i korišteni su: koeficijent obrtaja ukupne imovine poduzeća Žitnjak d. d., koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine poduzeća Žitnjak d. d., koeficijent obrtaja potraživanja i koeficijent obrtaja potraživanja 2 te trajanje naplate potraživanja poduzeća Žitnjak d. d. Također, analiziran je financijski rezultat poduzeća Žitnjak d. d.

Tablica 9. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Žitnjak d. d.

Opis/godina	2013.	2014.	2015.
Ukupni prihodi	49.771.732	54.270.385	33.133.934
Ukupna imovina	187.627.768	190.684.511	202.474.622
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,27	0,28	0,16
Ukupni prihodi	49.771.732	54.270.385	33.133.934
Kratkotrajna imovina	60.265.784	66.598.136	70.616.589
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	0,83	0,81	0,47
Prihod od prodaje	41.760.116	45.460.199	24.044.078
Potraživanja od kupaca	21.853.763	30.753.632	8.188.527
Koeficijent obrtaja potraživanja	1,91	1,48	2,94
365	365	365	365
Koeficijent obrtaja potraživanja	2	1	3
Trajanje naplate potraživanja	191,1	246,62	124,15
Prihod od prodaje	41.760.116	45.460.199	24.044.078
Potraživanja od kupaca	20.286.826	13.433.866	8.134.409
Koeficijent obrtaja potraživanja 2	2,06	3,38	2,96

Izvor: Izrada i izračun autorice na temelju podataka iz Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2014., Žitnjak d. d., Godišnje izvješće o stanju društva na dan 31. 12. 2015.

Iz tablice je vidljivo kako je u promatranoj 2015. godini u odnosu na 2013. i 2014. godinu koeficijent obrtaja ukupne imovine najmanji, što svakako nije dobro za poslovanje poduzeća Žitnjak d. d., jer je poželjno da se ovaj koeficijent povećava i bude što veći broj. To znači da je u 2015. godini na jednu kunu uložene imovine ostvareno manje prihoda nego u prethodnim godinama.

Isto tako vidljivo je da je koeficijent obrta kratkotrajne imovine u promatranoj 2015. godini smanjen u odnosu na prethodne godine, što isto nije dobro za poduzeće Žitnjak d. d.

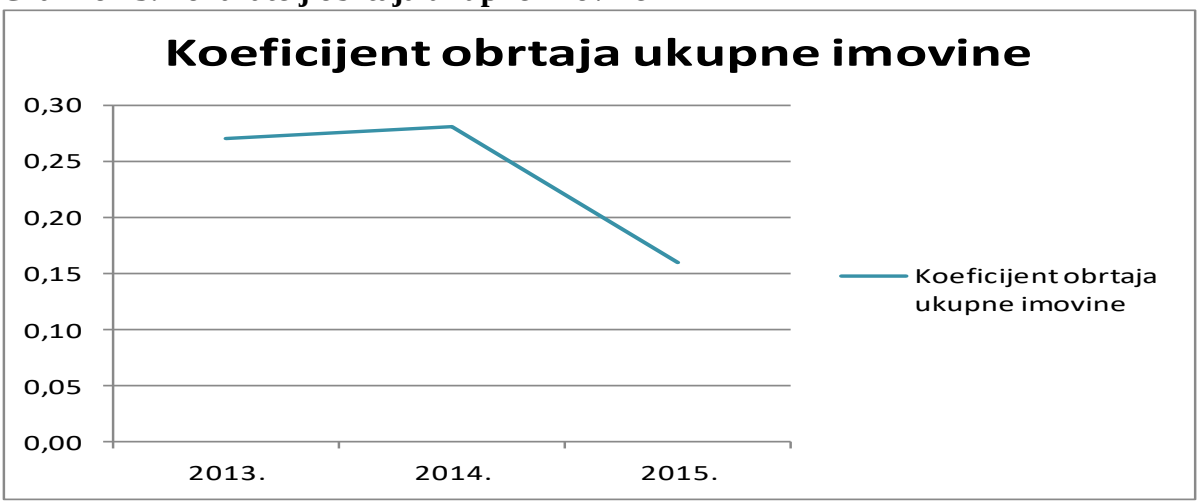
Kod koeficijenta obrta potraživanja vidljivo je povećanje u promatranoj 2015. godini u odnosu na prethodne promatrane godine, to znači da je poduzeće Žitnjak d. d. povećalo broj ostvarenih prihoda od prodaje na jednu kunu potraživanja i da je smanjilo trajanje naplate

potraživanja u tekućoj godini, a što je vidljivo i iz pokazatelja trajanja naplate potraživanja u danima.

Koeficijent obrtaja potraživanja 2 je smanjen u 2015. u odnosu na 2014., što znači da je bilo potrebno više dana da se naplate potraživanja od kupaca, što nije pozitivno za poduzeće Žitnjak d. d.

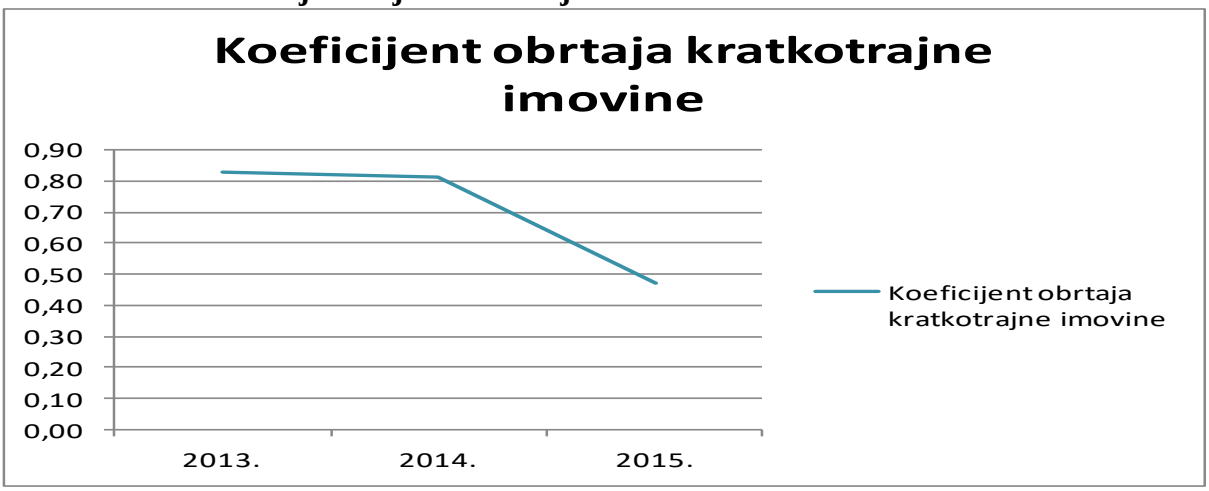
Kretanje pokazatelja aktivnosti u promatranom periodu prikazano je na grafikonima u nastavku.

Grafikon 3. Pokazatelj obrtaja ukupne imovine

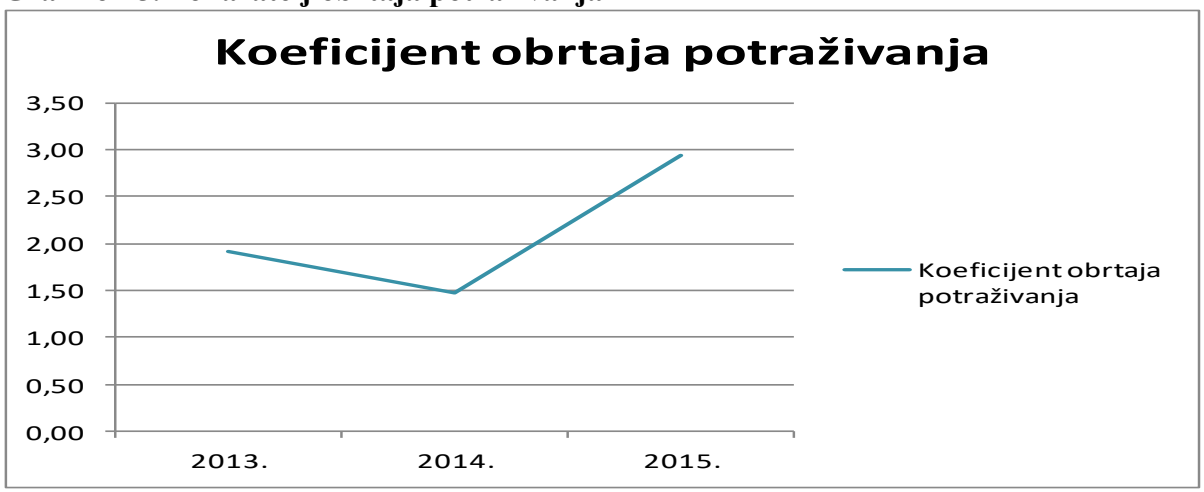
Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8.

Grafikon 4. Pokazatelj obrtaja kratkotrajne imovine

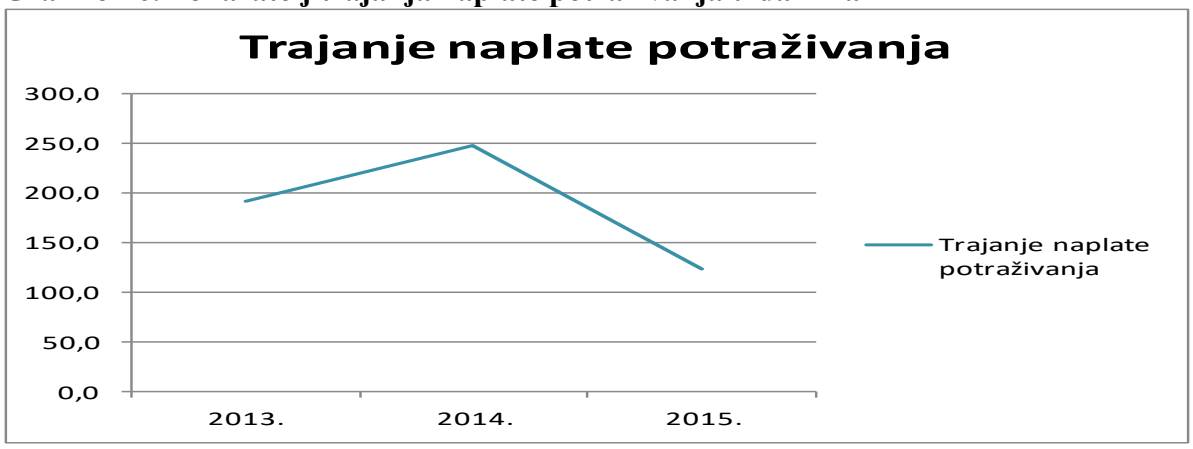
Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8.

Grafikon 5. Pokazatelj obrtaja potraživanja

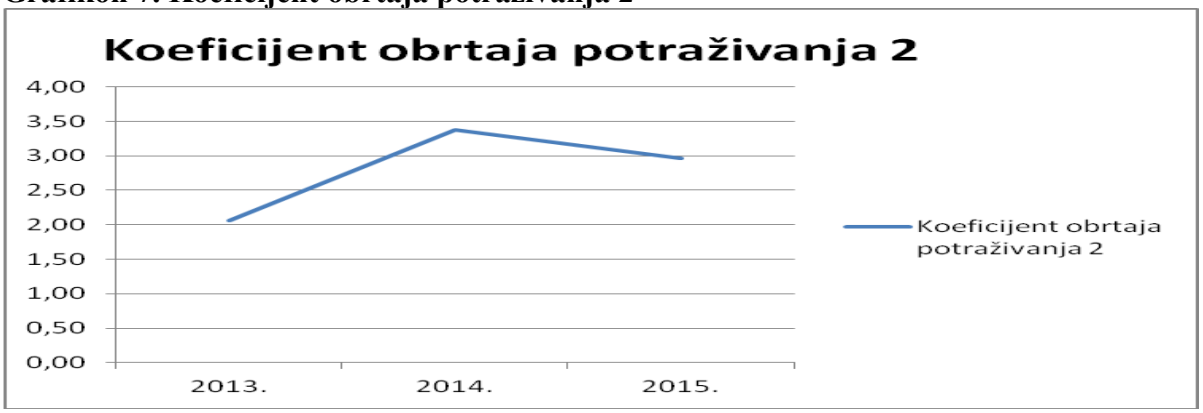
Izvor: Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8.

Grafikon 6. Pokazatelj trajanja naplate potraživanja u danima

Izvor: Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8.

Grafikon 7. Koeficijent obrtaja potraživanja 2

Izvor: Izrada autorice na temelju tablice 8.

5.3.5. Usporedba pokazatelja aktivnosti poduzeća Žitnjak d. d. s pokazateljima poduzeća iz iste djelatnosti

„Pokazatelje obično promatramo kao nositelje informacija koji su potrebni za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Stoga se pokazatelji formiraju i računaju upravo zbog toga da bi se stvorila informacijska podloga za donošenje određenih poslovnih odluka. Da bi financijski pokazatelji bili adekvatna informacijska podloga za donošenje poslovnih odluka financijski izvještaji trebaju biti realni i objektivni. Realnost i objektivnost financijskih izvještaja se potvrđuje provođenjem neovisne eksterne revizije čiji je konačni produkt revizorovo izvješće.

Poduzeće ne posluje samo za sebe, već djeluje u složenoj okolini i pod utjecajem je tehnoloških, pravnih, kulturoloških i drugih procesa. U tomo smislu, poduzeće je nemoguće promatrati nezavisno od njegove okoline,a posebno od industrije kojoj pripada. Analiza industrije i okoline u kojem poduzeće djeluje početna je faza u razumijevanju načina i kvalitete poslovanja poduzeća. Drugim riječima, određivanje i razumijevanje industrijske strukture i strategije poduzeća može biti od velikog značenja za interpretaciju rezultata analize financijskih izvještaja.” (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer 2017: 53)

Kao što je već istaknuto, predmet analize je poduzeće iz djelatnosti trgovine. Temeljni financijski izvještaji poduzeća ogledalo su poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju pa će se ocjena sigurnosti i uspješnosti poslovanja temeljiti upravo na bilanci, računu dobiti i gubitka te izvještaju o novčanom toku. Nadalje, budući se detaljnije informacije o kretanju kapitala nalaze u izvještaju o promjenama kapitala ocjenu poduzeća dodatno možemo upotpuniti sagledavanjem i ovog izvještaja kao i izvještaja o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti gdje će se poseban naglasak staviti na učinke ponovne procjene pojedinih pozicija izvještaja. Budući da bilješke uz financijske izvještaje društva obuhvaćaju detaljnije pojašnjenje podataka prezentiranih u prethodno navedenim izvještajima, najznačajnije računovodstvene politike koje odabrao menadžment društva, a koje ujedno sadrže i dodatne informacije o poduzeću, sadržaj bilješki također predstavlja dodatan izvor informacija koji upotpunjuju podlogu za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja.” (Žager, Sever Mališ i Mamić Sčer, 2017: 55–56)

U nastavku su prikazani pokazatelji aktivnosti za poduzeće iz trgovinske djelatnosti preuzeti iz literature.

Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti za poduzeće iz trgovinske djelatnosti

POKAZATELJ	IZRAČUN	PRETHODNA GODINA	TEKUĆA GODINA
1. KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE = ukupni prihodi/ukupna imovina	AOP146/ AOP060	2,14	2,67
2.KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE = ukupni prihodi/kratkotrajna imovina	AOP 146/ AOP 034	2,87	3,40
3. KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA = prihodi od prodaje/potraživanja	AOP 112/ AOP 043	25,04	32,83
4. KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA 2 = prihodi od prodaje/potraživanja od kupaca	AOP 112 AOP 045	29,47	33,95
5.TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA = 365/koeficijent obrtaja potraživanja	365/KOP 2	12,39	10,75

Izvor: Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer 2017: 63

„Pokazatelji aktivnosti mjere brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu (tablica). Zbog toga se uobičajeno nazivaju i koeficijenti obrtaja. S obzirom da mjere efikasnost menadžmenta u korištenju imovine, relevantni su za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja. Najznačajniji pokazatelj u tom smislu je koeficijent obrtaja ukupne imovine. U prethodnoj godini poduzeće na 1 kunu svoje imovine ostvaruje 2,87 kuna prihoda. Izračunati pokazatelji aktivnosti u promatranim razdobljima pokazuju tendenciju rasta. U tekućoj godini na 1 kunu uložene imovine ostvaruje 3,40 kune prihoda. U kontekstu pokazatelja aktivnosti važno je razmotriti i koeficijent obrtaja potraživanja i s njime povezano trajanje naplate potraživanja. Može se zaključiti da poduzeće u relativno kratkom roku naplaćuje svoja potraživanja, što je također odrednica kvalitete poslovanja. Prosječno trajanje naplate potraživanja iznosi oko 12 dana s tendencijom smanjivanja u tekućoj godini.” (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer 2017: 63)

Ako usporedimo prethodno navedene pokazatelje aktivnosti za poduzeće koje djeluje u istoj djelatnosti kao i poduzeće Žitnjak d. d., možemo zaključiti da je poduzeće Žitnjak d.d. ostvarilo znatno niže sve pokazatelje aktivnosti. Razlika je osobito vidljiva kod koeficijenta obrtaja potraživanja i u trajanju naplate potraživanja. Iako je poduzeće Žitnjak d. d. u 2015. skratilo vrijeme naplate potraživanja u odnosu na 2014. godinu, naplata potraživanja kod poduzeća Žitnjak traje puno duže nego kod poduzeća iz iste djelatnosti analiziranog u korištenoj literaturi.

6. ZAKLJUČAK

U završnom radu ispitivan je značaj pokazatelja aktivnosti u povećanju uspješnosti poslovanja, tj. poboljšanju financijskog rezultata poslovanja.

Izvori informacija za izračun pokazatelja aktivnosti i analizu uspješnosti poslovanja su financijski izvještaji. Sastavljanje financijskih izvještaja propisano je Zakonom o računovodstvu, Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj iz kojeg se iščitava i analizira ostvareni financijski rezultat poslovanja. Cilj svakog poduzeća je ostvariti veći prihode od rashoda, tj. stalno ostvarivati i povećavati dobit, a ne gubitak.

Financijski rezultat knjiži se na kontima razreda 7, 8 i 9, a obveza poreza na dobit, ukoliko je ostvaren pozitivan financijski rezultat, na kontima razreda 2 kontnog plana (prema kontnom planu Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika Republike Hrvatske (Rif).

Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko poduzeće uspješno upravlja imovinom i oni imaju utjecaj na likvidnost i rentabilnost poslovanja, tj. uspješnost i sigurnost poslovanja. Najznačajniji pokazatelji aktivnosti su: koeficijent obrtaja ukupne imovine, koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine, koeficijent obrtaja potraživanja, trajanje naplate potraživanja u danima. Poželjno je da ovi pokazatelji budu što veći broj, jer će tada poduzeće imati manje troškove (rashode) poslovanja.

U radu je analizirano poduzeće Žitnjak d. d. koje djeluje u trgovinskoj djelatnosti, koja ima svoje specifičnosti. Analizom financijskog rezultata kroz tri godine može se zaključiti da ovo poduzeće uspješno posluje, jer je kroz tri promatrane godine ostvarilo pozitivan financijski rezultata (dobit), ali je ona u 2015. godini bila manja nego u 2013. i 2014. godini.

Na temelju analize pokazatelja aktivnosti može se zaključiti da u poduzeću Žitnjak d. d. najveći značaj u upravljanju financijskim rezultatom poslovanja može imati upravljanje ukupnom i kratkotrajnom imovinom, budući da su pokazatelji obrtaja ukupne i kratkotrajne imovine izrazito niski, a posebice ako se uzme u obzir da su oni u djelatnosti trgovine nešto viši nego u ostalim djelatnostima. Također, poduzeću Žitnjak d. d. je potreban dosta dug period za naplatu potraživanja (u 2013. godini 191 dan, u 2014. 246,62 dana i u 2015. godini 124,5 dana). Pozitivno je što je vrijeme trajanja naplate potraživanja smanjeno u 2015. u odnosu na 2014. godinu.

U budućnosti je potrebno poraditi na povećanju pokazatelja aktivnosti, tj. boljem upravljanju imovinom i naplatom potraživanja poduzeća Žitnjak d. d., kako se to ne bi negativno odrazilo na profitabilnost i rentabilnost poslovanja poduzeća Žitnjak d. d., tj. smanjenje dobiti i opstanak poduzeća na tržištu.

Može se zaključiti da je analiza pokazatelja aktivnosti jedna od više vrsta analiza financijskih izvještaja koja doprinosi povećanju uspješnosti poslovanja poduzeća.

Ana Fumić

Ana Fumić

(potpis studenta)

POPIS LITERATURE

1) KNJIGE

1. Vujević, Ivan. 2005. *Financijska analiza u teoriji i praksi*. Split. Ekonomski fakultet u Splitu.

2) ČASOPISI

2. Bolfek, Berislav, Stanić, Milan, Knežević, Sanja. 2012., Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja poduzeća, *Ekonomski vjesnik, Ekonomski Vjesnik / Econviews : Review of contemporary business, entrepreneurship and economic issues,* Vol.XXV, No.1, srpanj 2012., Hrčak, portal znanstvenih časopisa, http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=126288, pristupljeno 3. lipnja 2016.

3. Bakran, Domagoj i dr. 2017. Sastavljanje financijskih izvještaja za 2016. godinu. *Računovodstvo i financije* 1/2017, 11–74.

4. Žager, Lajoš, Sever, Sanja, 2009. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, *Računovodstvo i financije* 3/2009, 44 –51.

5. Žager, Lajoš, Sever, Sanja. 2010. Ocjena kvalitete poslovanja poduzeća temeljena na instrumentima analize financijskih izvještaja, *Računovodstvo i financije* 3/2010, 34–45. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Zagreb

6. Žager, Lajoš, Sever Mališ, Sanja, 2012. Financijski pokazatelji kao podloga za ocjenu kvalitete poslovanja, *Računovodstvo i financije* 2/2012, 60–69. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Zagreb

7. Žager, Lajoš, Sever Mališ, Sanja i Mamić Sačer Ivana. 2017. Analiza financijskih izvještaja – primjer poduzeća iz djelatnosti trgovine. *Računovodstvo i financije* 2/2017, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. Zagreb.

3) MREŽNA I ELEKTRONIČKA VRELA

8. Žitnjak d. d., Financijski izvještaji za 2014. godinu, Godišnje izvješće o stanju u društvu i izvješće neovisnog revizora, Zagrebačka burza (ZSE), http://zse.hr/userdocsimages/financ/ZTNJ-fin2015-1Y-REV-N-HR.pdf (pristupljeno 6. lipnja 2017.)

9. Žitnjak d. d., Financijski izvještaji za 2015. godinu, Godišnje izvješće o stanju u društvu i izvješće neovisnog revizora, Zagrebačka burza (ZSE), http://zse.hr/userdocsimages/financ/ZTNJ-fin2015-1Y-REV-N-HR.pdf (pristupljeno 6. lipnja 2017.)

POPIS KRATICA

AOP – oznaka pozicije u financijskim izvještajima

d. d. – dioničko društvo

dr. – drugi

g. – godina

HSFI – Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

HRK – Hrvatska kuna (valuta)

MSFI – Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

MRS – Međunarodni računovodstveni standardi

Nar. nov.– Narodne novine

PDV – porez na dodanu vrijednost

RDG – Račun dobiti i gubitka

sl. - slično

tj. – to jest

POPIS TABLICA

Tablica 1. Pokazatelji aktivnosti.....4
Tablica 2: Kriteriji za klasifikaciju poduzetnika po novom zakonu o računovodstvu.....8
Tablica 3. Pregled i vrste rokova izvještavanja u ovisnosti o veličini poduzetnika.....9
Tablica 4: Obračuna poreza na dobit.....14
Tablica 5: Knjiženje rezultata poslovne godine 14
Tablica 6. Struktura ukupnih prihoda poduzeća žitnjak d. d. 23
Tablica 7. Struktura ukupnih rashoda poduzeća Žitnjak d. d. 24
Tablica 8. Presjek računa dobiti i gubitka poduzeća Žitnjak d. d. 25
Tablica 9. Pokazatelji aktivnosti poduzeća žitnjak d. d.....28
Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti za poduzeće iz trgovinske djelatnosti 32

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Prihodi i rashodi poduzeća Žitnjak d. d. 26
Grafikon 2. Dobit poduzeća Žitnjak d. d. 26
Grafikon 3. Pokazatelj obrtaja ukupne imovine 29
Grafikon 4. Pokazatelj obrtaja kratkotrajne imovine 29
Grafikon 5. Pokazatelj obrtaja potraživanja 30
Grafikon 6. Pokazatelj trajanja naplate potraživanja u danima 30
Grafikon 7. Koeficijent obrtaja potraživanja 2 30

POPIS SLIKA

Slika 1. Temeljne skupine pokazatelja analize financijskih izvještaja.....18